

days of observation of rats at administration of medicines in most large doses (15 g/kg orally and 5 g/kg intraperitoneally) in some animals appeared signs of moderate intoxication, which subsided on the second day of the experiment.

Conclusions. According to the results of experiments was revealed that according to the classification of K.K. Sidorov the substance of drone brood belongs to class of almost nontoxic drugs.

Key words: beekeeping products, acute toxicity, new medicine based, results of study.

Відомості про авторів:

Богуцька Олена Євгенівна – к. фарм. н., доцент кафедри аптечної технології ліків НФаУ. Адреса: Харків, вул. Блюхера, 4, тел.: (0572) 68-15-30, 67-91-84.

Тихонов Олександр Іванович – д. фарм. н., професор, академік Української АН, професору кафедри косметології та ономатології Національного фармацевтичного університету. Адреса: Харків, вул. Блюхера, 4, тел.: (0572) 68-15-30, 67-91-84.

УДК 615.454.2:615.12:339.13.017

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2015

О. М. Глущенко, Р. С. Каневський

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ СУПОЗИТОРНИХ ЛІКІВ НА РИНКУ УКРАЇНИ

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, Київ

Вступ. В умовах жорсткої конкуренції аптеки прагнуть розширити асортимент лікарських засобів вітчизняного виробництва і супозиторні форми не є виключенням, але великою проблемою є брак інформації про нові лікарські препарати.

Мета. Дослідження асортименту супозиторних ліків, які зареєстровані в Україні. Матеріали і методи. Об'єктами досліджень були Державний реєстр лікарських засобів України, АТС-класифікація (довідник «Компендіум» за 2014 р.). У процесі досліджень використані наступні методи аналізу: аналітичні, економіко-статистичні, кореляційні, фармакологічні.

Результати. Аналіз фармацевтичного ринку супозиторних лікарських засобів станом на 16 березня 2015 р. показав, що в Україні зареєстровано 101 найменування супозиторіїв, з них 42,6% (43 ЛЗ) вітчизняного та 57,4% (58 ЛЗ) – іноземного виробництва. Серед виробників лідирують вітчизняні підприємства – 43 ЛП та підприємства Російської Федерації – 22 ЛП. Кількість комбінованих супозиторних ЛЗ складає 22 найменування (21,8% від загального асортименту). Для виготовлення супозиторіїв частіше використовують основу з твердого жиру (59,4%), поліетиленоксидну основу (макроголи) – 17,8% та желатин-гліцеринову основу (8,9%) [1].

Ключові слова: фармацевтичний ринок, асортимент, супозиторні лікарські препарати, номенклатура основ.

Вступ. Ректальні лікарські препарати із-за цілого ряду позитивних властивостей представляють значний інтерес для практичної і теоретичної медицини: простота та безболісне введення, швидке надходження більшої частини активної субстанції безпосередньо у велике коло кровообігу, що дає можливість призначати ліки в екстремальних ситуаціях, відсутність подразнюючих і сенсibiliзуючих властивостей та інші позитивні якості сприяють розповсюдженню ректального шляху введення у відповідних

ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ

лікарських формах. Особливе значення ректальні ліки мають у педіатричній, геріатричній та психіатричній практиках (майже відсутня алергізуюча дія та ризик внесення інфекції, практично відсутній стресовий викид гормонів, незмінність показників гемодинаміки роблять їх надзвичайно привабливими при застосуванні) [5]. За останні роки розширилась номенклатура ректальних та вагінальних супозиторіїв. До їх складу входять лікарські засоби (ЛЗ) майже всіх фармакологічних груп: спазмолітики, серцеві глікозиди, сечогінні, снодійні засоби, а також антипіретики, анальгетики, антибіотики, антисептики, вітаміни, гормони [8].

Методи дослідження. Під час виконання роботи використовувались наступні методи аналізу: аналітичні, економіко-статистичні, кореляційні, фармакологічні.

Результати та їх обговорення. Аналіз фармацевтичного ринку супозиторних лікарських засобів станом на 16 березня 2015 р. показав, що в Україні зареєстровано 101 найменування супозиторіїв, з них 42,6% (43 ЛЗ) вітчизняного та 57,4% (58 ЛЗ) – іноземного виробництва [1, 3].

35 фармацевтичних компаній з 14 країн світу поставляють супозиторні ЛЗ на фармацевтичний ринок України. Найбільша кількість супозиторіїв надходить від вітчизняних підприємств – 43 ЛП та Російської Федерації – 22 ЛП. Виробництвом супозиторіїв займаються 6 вітчизняних фармацевтичних компаній: АТ “Лекхім-Харків”, м. Харків, ПАТ “Монфарм”, м. Монастирище, Черкаська обл., ТОВ “Фармекс Груп”, Київська обл., м. Бориспіль, Спільне українсько-іспанське підприємство “Сперко Україна”, м. Вінниця, ПрАТ “Біофарма”, м. Київ, ТОВ Науково-виробнича компанія “Інтерфармбіотек”, м. Київ (рис. 1).

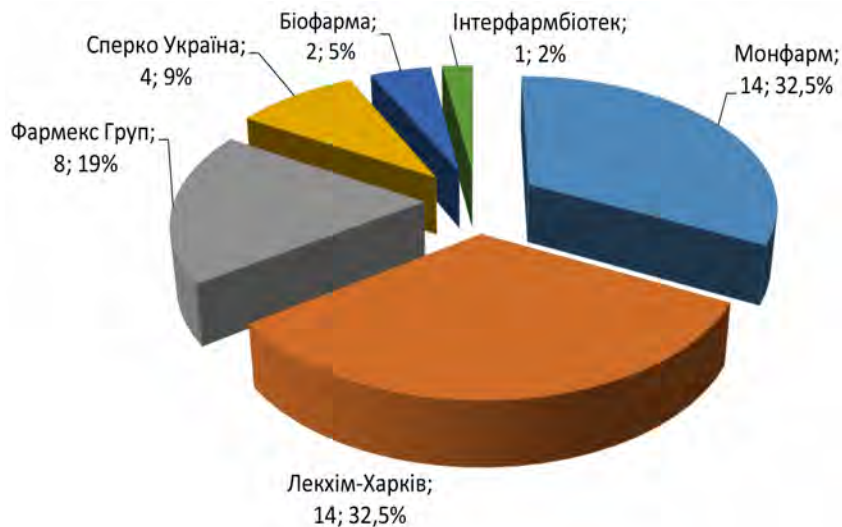
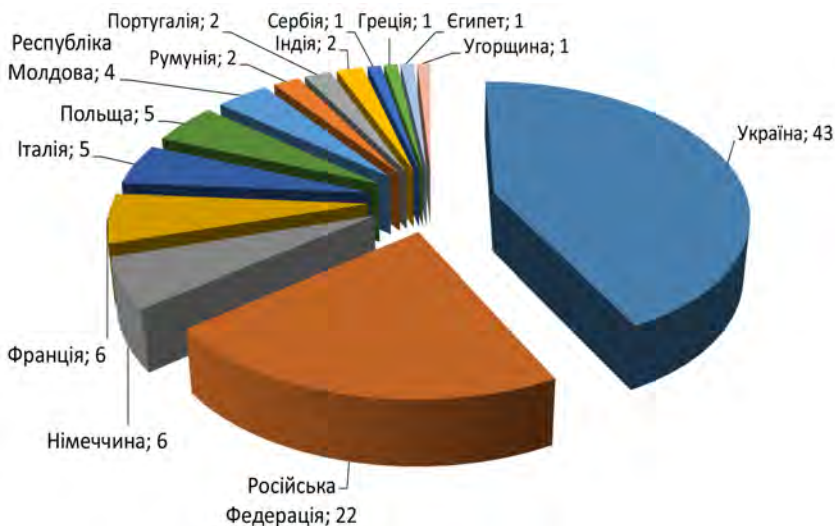

Рис. 1. Структура ринку супозиторіїв вітчизняного виробництва.

ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ

Найбільша кількість супозиторіїв надходить від АТ “Лекхім-Харків”, ПАТ – “Монфарм” по 14 найменувань та ТОВ “Фармекс Груп” – 8 найменувань ЛЗ [1, 3].

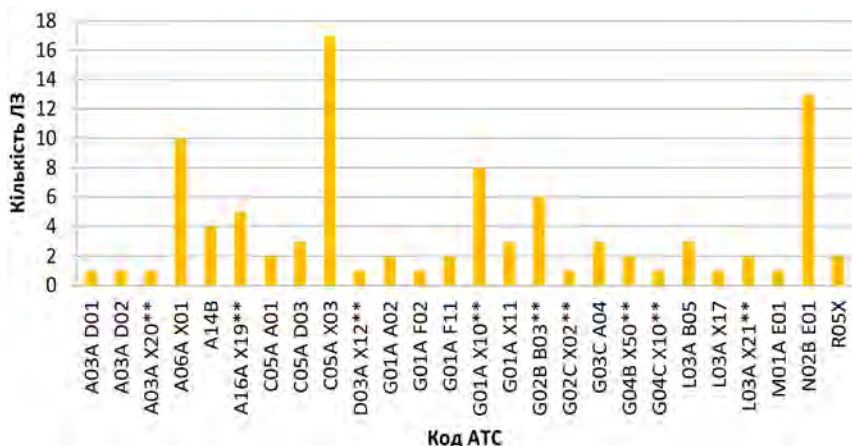

Рис. 2. Структура вітчизняного ринку супозиторіїв за країнами-виробниками.

Найбільше продукції іноземного виробництва надходить від російських компаній (21,8%), у меншій кількості з Німеччини, Франції (по 5,9%), Італії, Польщі (по 5%), Республіки Молдови (4%) (рис. 2).

Серед іноземних фармацевтичних компаній лідером є ВАТ “Нижфарм” (Російська Федерація) – 19 найменувань ЛЗ, Фармпрім СРЛ (Республіка Молдова) поставляє – 4 найменування, Біологіше Хайльміттель Хеель ГмБХ (Німеччина), Брістол-Майерс Сквібб (Франція), Іstituto де Анжелі С.р.л. (Італія) та Фарміна Лтд (Польща) – по 3 найменування, Амеда Фарма Пвт. Лтд, Антибіотиче АТ, Др. Каде Фармацевтична фабрика ГмБХ, Лабораторіес Басі Індастріа Фармасьютіка С.А. – по 2 найменування. Решта фармацевтичних компаній – по 1 найменуванню [3].

Відповідно до терапевтичної класифікаційної системи АТС (Anatomical Therapeutic Chemical) в асортименті супозиторіїв переважають препарати групи С 05А Х03 (Інші засоби для лікування геморою та анальних тріщин для місцевого застосування; Інші препарати, комбінації) – 17 найменувань, N 02В Е01 (Парацетамол) – 13 найменувань та А 06А Х01 (Гліцерол) – 10 найменувань [2].

Рис. 3. Кількість супозиторних лікарських засобів за класифікацією АТС.

Асортимент супозиторних ЛП на 98% представлений супозиторіями, які випускаються у блістерах, стрипах у пачці, у контурній чарунковій упаковці по 5, 6, 10 (5x2), 12 (6x2) та на 2% песаріями, які випускаються по 10 (5x2) в стрипах. Кількість супозиторіїв в одній упаковці не завжди відповідає потребі в ліках на курс лікування [4].

За терапевтичною дією, промисловістю виготовляється 31,7% свічок з лікарськими засобами місцевої дії і 68,3% – загальної дії; частка протигемороїдних ЛЗ складає 16,8%, знеболюючих та жарознижуючих – 15,8%, проносних – 14,9%, антисептичних 10,9%, імуномодулюючих – 9,9%, репаративних – 6,9%, контрацептивних – 5,9%, протигрибкових – 5%, гомеопатичних, гормональних, місцево-анестезуючих, засоби, що використовуються при захворюваннях передміхурової залози – по 3%, спазмолітичної дії – 2%.

Особливої уваги заслуговують багатокомпонентні супозиторні ліки, які є більш ефективними порівняно з монокомпонентними [4]. Кількість комбінованих супозиторних ЛЗ складає 22 найменування (21,8% від загального асортименту), з них, 16 найменувань використовуються для лікування геморою, 3 – загальнозміцнюючі, 2 – використовуються при захворюваннях перед-міхурової залози та 1 – антисептичний засіб, що використовується у гінекології.

Окремий сегмент ринку займають дитячі лікарські форми: номенклатура супозиторіїв, які використовуються у дитячій практиці нараховує 30 найменувань, що відповідає 43 ЛЗ з різною дозою лікарської речовини та виробником. Спостерігається дублювання складу супозиторних ліків, які використовуються в педіатрії, дозування субстанції та упаковки, наприклад, ЛЗ до складу яких входить: парацетамол (5 найменувань, різних виробників), гліцерол (5 найменувань), обліпихова олія (4 виробники), метилурацил (3

ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ

виробники), інтерферон альфа-2b людини рекомбінантний (3 найменування).

Важливим фактором вибору супозиторіїв є основа, яка істотно впливає на ефективність ректальних ліків (вивільнення та всмоктування лікарської субстанції, час повної деформації, стабільність, можливість введення рідких компонентів різної природи, рівномірність розподілу речовин в лікарській системі, дозування ліків) (тал.) [4, 6, 7].

За даними проведеного аналізу при виробництві супозиторіїв використовують як основи ліпофільні: твердий жир, напівсинтетичні гліцериди, масло какао, вітепсол S 58, так і гідрофільні основи: макроколи різних співвідношеннях, желатин-гліцеринову основу.

Таблиця

Аналіз використання основ при виробництві супозиторіїв

Супозиторна основа	Кількість ЛЗ	%
твердий жир	60	59,4
макрогол 1500, макрогол 400	10	9,9
желатин-гліцеринова основа	9	8,91
напівсинтетичні гліцериди	5	4,95
масло какао	4	3,96
ліпофільна основа	3	2,97
макрогол 400	2	1,98
макрогол 400, макрогол 4000	2	1,98
вітепсол S 58	1	1
макрогол	1	1
макрогол 1000	1	1
макрогол 1500	1	1
макрогол 400, макрогол 1500, макрогол 4000	1	1
масло какао, жир кондитерський	1	1

Для виготовлення супозиторіїв частіше використовують твердий жир (59,4%), поліетиленоксидну (макроколи) – 17,8% та желатин-гліцеринову основи (8,9%).

Висновок. Досліджений та проаналізований ринок супозиторіїв, проведений попередній аналіз супозиторних ЛЗ щодо складу, дозування та використання в дитячій практиці. Асортимент цієї групи ліків в цілому забезпечує потребу медичної практики, але можливе його розширення за рахунок збільшення номенклатури комбінованих та супозиторних форм, які використовуються в педіатрії.

Література

1. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.drz.kiev.ua/>
2. Довідник "Компендіум". [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://compendium.com.ua>.
3. Литвиненко Т. М. Сучасний стан асортименту супозиторних основ і фактори їх вибору / Т. М. Литвиненко // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2014. – № 1. – С. 35-38.
4. Наказ МОЗ України від 06.05.2014 р № 303 «Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів».
5. Перцев І. М. Супозиторні лікарські препарати на ринку України / І.М. Перцев, В. В. Постольник, О. Л. Халєєва // Вісник фармації. – 2001. – № 1 (25). – С. 43–49.
6. Перцев І. М. Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків: навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.] / За ред. І.М. Перцева. Видання друге, перероблене та доповнене – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 728 с. – ISBN 978-966-382-022-4.
7. Постольник В.В Склад та властивості нової супозиторної основи / В. В. Постольник, І. М. Перцев // Вісник фармації. – 2002. – № 2 (20). – С. 84-86.
8. Ярних Т.Г. Супозиторні основи: вивчення асортименту / Т.Г. Ярних, К.В. Толочко, В.М. Чушенко // Акт. пит. фарм. і мед. науки та практики. – 2010. – Вип. XXIII. – № 4. – С. 79–80.

А. Н. Глущенко, Р. С. Каневский

Анализ ассортимента суппозиторных лекарств на рынке Украины

Национальний медичинський університет ім. А.А. Богомольца, Київ

Вступлення. В условиях жесткой конкуренции аптеки стремятся расширить ассортимент лекарственных средств отечественного производства и, суппозиторные формы не являются исключением, но большой проблемой является нехватка информации о новых лекарственных препаратах.

Цель. Исследование ассортимента суппозиторных лекарств, зарегистрированных в Украине.

Методы и объекты. Аналитические, экономико-статистические, корреляционные, фармакологические. Государственный регистр лекарственных средств Украины, справочник "Компендиум" за 2014 г.

Результаты. Анализ фармацевтического рынка суппозиторных лекарственных препаратов состоянием на 16 марта 2015 г., показал, что в Украине зарегистрировано 101 наименование суппозитория, из них 42,6% (43 лекарственных средств) отечественного и 57,4% (58 ЛС) – иностранного производства. Количество комбинированных суппозиторных ЛС составляет 22 наименования (21,8% от общего ассортимента). Для изготовления суппозитория чаще используют основу из твердого жира (59,4%), полиэтиленоксидную основу (макрогол) – 17,8% и желатин-глицериновую основу (8,9%).

Ключевые слова: фармацевтический рынок, ассортимент, суппозиторные лекарственные препараты, номенклатура основ.

Analysis of assortment of suppositories at ukrainian market

Bogomolets National Medical University, Kyiv

Introduction. In condition of hard competition, drugstores are aim to extend the assortment of national medicines, and suppositories are not exception, but there is a big problem of lack of information about new preparations.

Aim. The research of suppositional medicines, which are registered in Ukraine.

Methods and objects. The methods used during research included analytical, economical, statistical cross-correlation, pharmacological. State Register for Medicines, "Compendium" reference book for 2014.

Results. The analysis of the pharmaceutical market of suppositional medicines as at March 16, 2015, showed that in Ukraine registered 101 name of suppositories, 42,6% of them (43 medicinal products) national and 57,4% (58 MP) – foreign production. Among the manufacturers leading place takes national manufacturers – 43 MP and the Russian Federation – 22 MP. The quantity of Comb drug`s in suppositional medicines is 22 names (21,8% of the total range). For the production of suppositories, manufacturers are frequently using hard fat base in 59,4% cases, polyethilenoxyde (macrogol) – 17,8% and gelatin-glycerin base – 8,9%.

Key words: pharmaceutical market, assortment, suppositional medicines, nomenclature of suppositories bases.

Відомості про авторів:

Глуценко Олена Миколаївна – к. фарм. н., доцент каф. аптечної та промислової технології ліків НМУ імені О.О. Богомольця.

Каневський Роман Сергійович – студент 3 курсу фармацевтичного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

УДК 615.1/3

© Н.І. ГУДЗЬ, Р.С. КОРИТНЮК, 2015

Н.І. Гудзь, Р.С. Коритнюк

ДИНАМІКА ПОШИРЕННЯ ХРОНІЧНОЇ ХВОРОБИ НИРОК В УКРАЇНІ ТА АНАЛІЗ АСОРИМЕНТУ РОЗЧИНІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ МЕТОДОМ ПЕРИТОНЕАЛЬНОГО ДІАЛІЗУ

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Вступ. Актуальність досліджень обумовлена відсутністю методології з фармацевтичної розробки розчинів для перитонеального діалізу. Одним з об'єктів фармацевтичної розробки є склад лікарських засобів. Вивчення динаміки поширеності V стадії хронічного захворювання нирок (ХЗН), рівня використання методів діалізоної терапії в Україні, а також аналіз комерційно доступних розчинів за складом є передумовою фармацевтичної розробки таких розчинів.

Мета. Встановлення динаміки поширеності V стадії ХЗН, рівня використання методів діалізоної терапії, а також аналіз зареєстрованих в Україні розчинів для перитонеального діалізу (ПД) за складом.

Матеріали і методи. У роботі використовувалися наступні методи: аналізу, узагальнення, систематизації і порівняння даних Ці методи використовувалися для вивчення даних щодо поширеності ХЗН, використання ПД в Україні, встановлення подібності та відмінностей у складі зареєстрованих розчинів для ПД.

Результати. Статистичні дані свідчать, що в Україні щорічно зростає число